

Fischer
Advocaten

specialisatie:
sociale zekerheid
jeugdrecht

De Staat der Nederlanden
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschappen
T.a.v. de ministers Verhagen en Plasterk
Binnenhof 20
2513 AA 's-Gravenhage
Fax: 070-4123450/3484848

Haarlem, 25 november 2008,

BETREFT:

Ons dossier: 6501 JK
Iraanse Studenten/ De Staat der Nederlanden
Uw kenmerk:

Geachte heren Verhagen en Plasterk,

Op 1 juli 2008 is de 'Wijziging Sanctieregeling Iran 2007' (*verder: de Regeling*) door u beiden ingevoerd.

Op basis van deze Regeling kunnen universiteiten strafrechtelijk vervolgd worden voor het, zonder ontheffing, toelaten van Iraniërs in Nederland en Nederlanders van Iraanse afkomst (*verder: Iraniërs*) aan een van de in de Regeling genoemde (delen van) masteropleidingen. Ook kan een vijftal locaties strafrechtelijk vervolgd worden als zij Iraniërs toegang verlenen.

Ik wend mij tot u namens Kawe Bitaraf, student scheikunde, en Behnam Taebi, docent en promovendus aan de TU Delft, en de actiegroep Iraanse Studenten, een bundeling van onder andere een aantal Nederlandse studenten en wetenschappers van Iraanse afkomst.

De Regeling gaat onrechtmatig verder dan de VN Resolutie en het EU- standpunt waarop de Regeling gebaseerd zou zijn. De Regeling is in strijd met de Grondwet en Internationale mensenrechtenverdragen. De Regeling is discriminerend en stigmatiserend jegens cliënten en de gehele in Nederland wonende Iraanse gemeenschap. Er is geen rechtvaardiging hiervoor, want de Regeling is niet doelmatig.

Cliënten verzoeken u dan ook om de Regeling onmiddellijk in te trekken.

secretariaat en
juridische ondersteuning:
s. azouagh
d. van de bor
r.j. kervel
j.m. rümke
j. sprakel
s. tepeyurt

advocaten:
w.g. fischer
j. klaas
h.m. de roo
e.c. cerezo-weijnsfeld

Harmenjansweg 15
2011 AZ Haarlem
Tel. (023) 542 66 88
Fax (023) 542 66 90
www.fischeradvocaten.nl
E-mail: fischer@balienet.nl
Stichting Derdengelden
nr. 1136.22.457

I. De Regeling gaat verder dan de VN resolutie en het EU- standpunt

1. *De Regeling is gebaseerd op de VN resolutie en het EU- standpunt*

De Regeling is gemaakt om Resolutie 1737 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (*verder: de Resolutie*) en het Gemeenschappelijk Standpunt van de Raad van de Europese Unie betreffende beperkende maatregelen tegen Iran (*verder: het EU- standpunt*) uit te voeren.

De Resolutie is tot stand gekomen op basis van artikel 41 van het Handvest van de Verenigde Naties. De leden van de Verenigde Naties zijn opgeroepen om de maatregelen toe te passen.

De Raad van de Europese Unie heeft gehoor gegeven aan de Resolutie door middel van het EU- standpunt. Ingevolge artikel 15 van het Verdrag betreffende de Europese Unie moeten lidstaten zorgen dat hun nationale beleid overeenkomt met een gemeenschappelijk standpunt.

Artikel 2a lid 1 van de Regeling luidt als volgt:

Het is verboden om Iraanse onderdanen toegang te verlenen tot de in de bijlage bij deze regeling genoemde locaties en gegevensbestanden.

En artikel 2a lid 2 van de Regeling luidt:

Het is verboden om zonder of in afwijking van een ontheffing van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gespecialiseerde vorming of opleiding aan Iraanse onderdanen te verstrekken, die kan bijdragen aan proliferatiegevoelige activiteiten van Iran en aan de ontwikkeling van systemen voor de overbrenging van kernwapens.

In de toelichting bij de Regeling staat dat beiden een uitvoering zijn van paragraaf 17 van de Resolutie en artikel 6 van het EU- standpunt.

Paragraaf 17 van Resolutie luidt:

(The Security Council).. calls upon all States to exercise vigilance and prevent specialized teaching or training of Iranian nationals, within their territories or by their nationals, of disciplines, which would contribute to Iran's proliferation sensitive nuclear activities and development of nuclear weapons delivery systems.

En artikel 6 van het EU- standpunt bepaalt:

De lidstaten nemen overeenkomstig hun nationale wetgeving de nodige maatregelen om te verhinderen dat, op hun grondgebied of door hun onderdanen, gespecialiseerde vorming of opleiding aan Iraanse onderdanen wordt verstrekt, die bijdraagt aan proliferatiegevoelige activiteiten in Iran en aan de ontwikkeling van systemen voor de overbrenging van kernwapens.

2. *De Regeling gaat verder dan de Resolutie en het EU- standpunt*

Artikel 2 lid 2 van de Sanctiewet 1977 bepaalt dat een minister een ministeriële regeling kan vaststellen:

indien de te stellen regels uitsluitend strekken ter uitvoering van verplichtingen die voortvloeien uit verdragen of uit bindende besluiten van volkenrechtelijke organisaties.

De Regeling mag dus uitsluitend regels bevatten die verplicht worden door de Resolutie of het EU- standpunt.

De uitsluiting van Iraniërs van de locaties is echter geen verplichting omdat deze in de Resolutie en het EU- standpunt helemaal niet genoemd wordt.¹ De VN en de EU spreken namelijk beiden slechts over gespecialiseerde vorming of opleiding. Het betreden van een bepaalde locatie, of het aanwezig zijn, is niet hetzelfde als gespecialiseerde vorming of opleiding. U heeft voor Nederland daarmee een ruimere opdracht geformuleerd dan waartoe de VN en de EU verplicht hebben.

Met betrekking tot onderwijs is het maar de vraag of één van de in Nederland aangeboden masteropleidingen kan vallen onder de door de VN en EU genoemde 'specialized teaching or training'. Wij denken van niet.²

Mocht een van de masteropleidingen toch vallen onder 'specialized teaching or training', dan moet gekeken worden naar de specifieke bepalingen in de Resolutie en het EU-Standpunt. Daar wordt gesproken over vorming of opleiding die 'would contribute' ofwel die 'bijdraagt aan' proliferatiegevoelige activiteiten in Iran en aan de ontwikkeling van systemen voor de overbrenging van kernwapens.

Dat betekent dat de gespecialiseerde vorming of opleiding daar ook wel degelijk aan *zal* bijdragen.

De Regeling spreekt echter over het vorming of opleiding die '*kan* bijdragen'. Ook hier heeft u voor Nederland een ruimere opdracht geformuleerd.

Verruiming van de Resolutie en het EU- Standpunt is niet in overeenstemming met artikel 2 lid 2 van de Sanctiewet.

Het is nu net de verruiming, de uitsluiting, waar cliënten het niet mee eens zijn.

Noch de VN, noch de EU hebben in de Resolutie en het Standpunt opgeroepen Iraniërs geheel uit te sluiten van locaties en masteropleidingen. Er kan dus geen rechtvaardiging voor de uitsluiting gevonden worden in de Resolutie en het EU-standpunt.

¹ Zie ook hierover: A.P.M. Coomans, Recht op onderwijs ook voor Iraanse studenten?, NJCM 33-7, p. 958-960.

² Zie het artikel van de heer Leurdijk van het Clingendaal Instituut 'Is universitair onderwijs altijd 'specialized training?'' NRC Handelsblad, 9 januari 2008.

II. Strijd met de Grondwet en schending Internationale Verdragen

3. *Strijd met de Grondwet*

Artikel 1 van de Grondwet bepaalt dat

allen die zich in Nederland bevinden in gelijke gevallen gelijk behandeld worden. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

De Grondwet noemt geen uitzondering op het verbod van discriminatie in artikel 1 zelf. Wel kunnen uitzonderingen worden gemaakt bij wetten in formele zin, aangezien deze niet getoetst mogen worden aan de Grondwet. Een ministeriële regeling, waarvan hier sprake is, mag dus géén uitzonderingen maken op artikel 1 van de Grondwet. De discriminatie voortvloeiend uit de Regeling is dan ook in strijd met artikel 1 van de Grondwet.

4. *Andere nationale wetten*

Naast de Grondwet wordt ook in andere nationale wetten gesproken over het verbod op discriminatie, bijvoorbeeld in de Algemene Wet Gelijke Behandeling en het Wetboek van Strafrecht. Hieruit volgt dat non-discriminatie een belangrijke norm is.

5. *Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens*

Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (*verder: EVRM*) heeft directe werking in Nederland ingevolge art. 94 van de Grondwet. De Regeling is in strijd met de navolgende artikelen van het EVRM.

6. *Het 12e Protocol EVRM*

Artikel 1 van het 12e protocol bij het EVRM behelst een algemeen verbod op discriminatie. Het artikel stelt:

Het genot van elk in de wet neergelegd recht moet worden verzekerd zonder enige discriminatie op welke grond dan ook, zoals (..)nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, (..) of andere status

Verder bepaalt lid 2 dat

niemand mag worden gediscrimineerd door enig openbaar gezag op, met name, een van de in het eerste lid vermelde gronden.

De Regeling maakt inbreuk op beide leden van dit artikel. Met betrekking tot het eerste lid geldt dat de Nederlandse wetten, en vanzelfsprekend ook ministeriële regelingen, non-discriminatoire moeten zijn.

Ook lid 2 wordt geschonden aangezien ministers gezien moeten worden als 'enig openbaar gezag'.

7. *Artikel 2 van het 1e protocol EVRM*

Artikel 2, 1e Protocol, eerste zin van het EVRM zegt letterlijk:
Niemand mag het recht op onderwijs worden ontzegd.

Bij de interpretatie van het EVRM kijkt het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (*verder: Europese Hof*) mede naar het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (*verder: IVESCR*).³

Artikel 13 van het IVESCR stelt:

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op onderwijs. (..)
2. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen dat, ten einde tot een volledige verwezenlijking van dit recht te komen:(..)
- c. Het hoger onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor een ieder op basis van bekwaamheid gelijkelijk toegankelijk dient te worden gemaakt; (..).

Uit deze artikelen volgt dan ook dat *een ieder* het recht op onderwijs heeft en dat *niemand* dat recht mag worden ontzegd. De artikelen kennen geen uitzonderingsbepalingen op het recht op onderwijs, noch een leeftijdsgrens.

Dit wordt bevestigd en uitgewerkt in de jurisprudentie van het Europese Hof.

Het recht op onderwijs geldt bovendien voor alle vormen van hoger onderwijs:

The first sentence of Article 2 of Protocol No. 1 provides that no one shall be denied the right to education. Although the provision makes no mention of higher education, there is nothing to suggest that it does not apply to all levels of education, including higher education.

En verder in paragraaf 141:

In the light of all the foregoing considerations, it is clear that any institutions of higher education existing at a given time come within the scope of the first sentence of Article 2 of Protocol No. 1, since the right to access to such institutions is an inherent part of the right set out in that provision.⁴

In de zaak *Timishev* uit 2005 zegt het Europese Hof:

Article 2 of Protocol No. 1 prohibits the denial of the right to education. This provision has no stated exceptions and its structure is similar to that of Articles 2 and 3, Article 4 § 1 and Article 7 of the Convention (“No one shall...”), which together enshrine the most fundamental values of the democratic societies making up the Council of Europe. In a democratic society, the right to education, which is indispensable to the furtherance of human rights, plays such a fundamental role that a restrictive interpretation of the first sentence of Article 2 of Protocol No. 1 would not be consistent with the aim or purpose of that provision.⁵

³ Van het IVESCR wordt in Nederland inmiddels niet meer aangenomen dat het géén rechtstreekse werking heeft. Zie bijvoorbeeld de recente uitspraak van de Rechtbank Amsterdam van 20 november 2008 (AWB 08/3939 WWB) en de uitspraak van de CrvB van 11 oktober 2007 (LJN, BB5687).

⁴ Case of *Leyla Sahin v. Turkey*, overweging 134.

⁵ Case of *Timishev v. Russia*, 13 december 2005, overweging 64.

Als gevolg van de verdragsartikelen en jurisprudentie van het Europese Hof mag het recht op onderwijs dus niet beperkt worden. Het categorisch uitsluiten van Iraniërs is dan ook in strijd met artikel 2 van het 1e Protocol.

8. Artikel 2 1e protocol in samenhang met artikel 14 EVRM

Het recht op onderwijs van artikel 2 van het 1e Protocol wordt vaak samen behandeld met artikel 14 EVRM.

Artikel 14 van het EVRM stelt:

Het genot van de rechten en vrijheden die in dit Verdrag zijn vermeld, moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals (...) nationale (...) afkomst (...) of andere status.

Op basis van artikel artikel 2 van het 1e Protocol in samenhang met 14 EVRM moet het recht op onderwijs dan ook worden verzekerd zonder enig onderscheid.

Het verbod op discriminatie behandeld in artikel 14 EVRM kan worden beperkt als voldaan is aan bepaalde eisen:

For the purposes of Article 14 a difference in treatment between persons in analogous or relevantly similar positions is discriminatory if it has no objective and reasonable justification – in other words, if it does not pursue a legitimate aim or if there is not a reasonable relationship of proportionality between the means employed and the aim sought to be realised.⁶

Het Europese Hof stelt extra eisen als het gaat om een beperking op rassendiscriminatie⁷:

Racial discrimination is a particularly invidious kind of discrimination and, in view of its perilous consequences, requires from the authorities special vigilance and a vigorous reaction. It is for this reason that the authorities must use all available means to combat racism, thereby reinforcing democracy's vision of a society in which diversity is not perceived as a threat but as a source of enrichment.⁸

Er is geen objectieve en redelijke rechtvaardiging voor de uitsluiting van de Iraniërs.⁹ De uitsluiting is niet proportioneel. De Regeling is dan ook in strijd met artikel 2 van het 1e Protocol in samenhang met 14 EVRM.

⁶ Luczak v. Poland, overweging 47., Willis v. the United Kingdom, overweging 48.

⁷ Een ongerechtvaardigd onderscheid op grond van nationale afkomst valt onder rassendiscriminatie ingevolge het Internationaal verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie en ECRI.

⁸ Case of Nachova and others v. Bulgaria, overweging 145 en overweging 56 in Timishev v. Russia.

⁹ Zie hoofdstuk IV van deze brief.

9. Het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten
Ook artikel 26 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (BUPO) noemt het recht op gelijke behandeling:

Allen zijn gelijk voor de wet en hebben zonder discriminatie aanspraak op gelijke bescherming door de wet.

Bovendien moet de wet een gelijke en doelmatige bescherming tegen discriminatie op welke grond ook garanderen.

10. Het Europese Verdrag inzake nationaliteit

Het Europees Verdrag inzake nationaliteit uit 1977 stelt in artikel 17 dat onderdanen met een meervoudige nationaliteit op het grondgebied waar zij verblijven dezelfde rechten en plichten hebben als andere onderdanen van de Staat. Dit toegepast op artikel 5 lid 2 betekent dat Nederland zich moet laten leiden door het beginsel van non-discriminatie tussen zijn onderdanen.

11. Verdrag inzake de bestrijding van discriminatie in het onderwijs

Het Verdrag inzake de bestrijding van discriminatie in het onderwijs is een verdrag van UNESCO dat is gesloten in 1960. Het verdrag bepaalt dat ieder onderscheid, onder andere op grond van nationaliteit, die als doel of tot gevolg heeft dat onderscheid in het onderwijs ontstaat, ongeoorloofd is. Het gaat hierbij met name om ontzegging van de toegang tot onderwijs aan (groepen) personen.

Staten moeten ingevolge artikel 3 sub a dan ook stoppen met het toepassen van discriminatoire regels en deze afschaffen. Bovendien verplicht sub e van hetzelfde artikel Staten om buitenlandse onderdanen, woonachtig op het eigen grondgebied, op dezelfde manier toegang te verlenen tot onderwijs als de eigen onderdanen. De Regeling is dan ook evident in strijd met dit verdrag.

III. De Regeling is discriminerend en stigmatiserend

12. Creëren vijandsbeeld van Iraniërs

De Iraanse bevolkingsgroep in Nederland is de enige die door de Staat, als bevolkingsgroep, via een ministeriële regeling wordt uitgesloten van onderwijs en locaties.

De Regeling legt een directe koppeling tussen het zijn van Iraniër en de loyaliteit aan het huidige Iraanse regime. Een directe koppeling dus tussen nationaliteit/afkomst en vooronderstelde loyaliteit aan een regering(sbeleid).

Onder de in de Regeling genoemde 'Iraanse onderdanen' vallen bovendien alle kinderen met Iraanse ouders, ondanks dat zij in Nederland zijn geboren, nooit in Iran zijn geweest en geen Iraans spreken.

Omdat Nederland moeite heeft met het regime in Iran, onder andere vanwege het nucleaire programma, worden alle in Nederland wonende Iraniërs daardoor als (potentiële) spionnen gezien en als verdachten behandeld.

Cliënten, en met hen de Iraanse gemeenschap, voelen zich gediscrimineerd en gestigmatiseerd. Velen van hen zijn juist gevlucht voor het huidige regime. Nu moeten alleen zij, omdat ze Iraans zijn, een ontheffing aan laten vragen door de universiteit. Dit terwijl anderen, Noord Koreanen, Indiërs, Pakistanen, Israëliërs, ex-veroordeelden voor terroristische activiteiten of aanhangers van het regime in Iran die niet zelf Iraans zijn, géén ontheffing hoeven aan te vragen.

13. Een voorbeeld: de heer Kalantar

De heer Nassar Kalantar, van Iraanse afkomst, is hoogleraar kernfysica aan de Rijksuniversiteit Groningen en werkt onder andere in de deeltjesversneller in Groningen. Hij geeft ook cursussen aan studenten die later stralingsofficieren kunnen worden bij onder andere Urenco.

Voor werkgerelateerde discussies moet hij af en toe op locaties komen die onder de Regeling vallen.

Sinds 1 juli 2008 mag hij echter, vanwege het feit dat hij een Iraanse Nederlander is, niet meer op deze plekken komen.

De heer Kalantar voelt zich hierdoor in zijn eer en goede naam aangetast, hij vindt dat hij ten onrechte gediscrimineerd wordt en als (potentiële) spion van het regime in Iran wordt gezien.

14. Veel ophef over de Regeling

Cliënten zijn een petitie gestart tegen de Regeling. Hierin stond onder andere:

Wij vinden deze maatregel van het kabinet stigmatiserend en discriminerend voor Iraniërs als bevolkingsgroep. In een rechtstaat is men onschuldig tot het tegendeel bewezen wordt; structurele uitsluiting van een bevolkingsgroep past daar niet bij. We maken ons ook zorgen om de negatieve gevolgen die deze maatregel kan veroorzaken voor de ruim 28.000 Iraanse Nederlanders, van wie velen momenteel aan de hogescholen en universiteiten studeren, promoveren of anderszins werkzaam zijn.¹⁰

¹⁰ <http://www.iraanstudenten.nl/#Petitie>

Een ruime vierduizend mensen hebben deze petitie ondertekend. Tot de ondertekenaars behoren driehonderd hoogleraren en honderden Nederlanders van Iraanse afkomst.

Er zijn verder op 17 juli 2008 kritische kamervragen gesteld door drie kamerleden van GroenLinks.¹¹

Ook in de vele krantenartikelen die zijn gepubliceerd voor en na de invoering van de Regeling spreken deskundigen hun verontwaardiging uit en stellen dat de Regeling een niet toegestane discriminatie behelst¹².

15. *Het ECRI rapport*

De Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie (ECRI) heeft in haar rapport van 12 februari 2008 vastgelegd dat de discriminatie van en het racisme tegen onder andere Iraniërs in Nederland dramatisch is toegenomen.¹³

ECRI heeft de Nederlandse overheid aanbevelingen gedaan om de polarisering en vijandschap tussen bevolkingsgroepen tegen te gaan en hierin een leidende rol te spelen. ECRI heeft met klem de Nederlandse Staat opgeroepen geen beleid vast te stellen dat Iraniërs direct of indirect discrimineert.¹⁴

ECRI spreekt haar bezorgdheid uit over enkele beleidsvoorstellen waarvoor ECRI **geen andere rechtvaardigingsgrond kan ontdekken dan de wens om maatschappelijke verdeeldheid kunstmatig te verdiepen en munt te slaan uit de zodoende opgewekte vijandige gevoelens.**

Als voorbeeld van zo een beleidsvoorstel wordt het debat over de dubbele nationaliteit van twee bewindspersonen genoemd. Dit debat, over het verband tussen nationaliteit en loyaliteit aan de Staat, droeg verder bij aan 'een polarisering van standpunten en gemeenschappen.'¹⁵

De Regeling behelst beleid gericht op specifiek één bevolkingsgroep, die volgens ECRI al stevig onder vuur ligt in de Nederlandse samenleving. De Regeling koppelt de nationaliteit van deze groep aan iets negatiefs, namelijk het mogelijk steunen van het Iraanse regime door atoomgeheimen door te geven.

Het is dan ook evident dat de Regeling niet verenigbaar is met de aanbevelingen van ECRI.

¹¹ <http://tweedekamer.groenlinks.nl/nieuws/2008/07/17/kabinet-te-streng-voor-iraanse-studenten>

¹² Zie bijvoorbeeld het NRC, 10 januari 2008 ('Veiligheid oké, maar liever geen hek om de universiteit') en 15 juli 2008 ("Weren Iraniërs uit studie is strijdig met art.1")

¹³ ECRI, Derde rapport over Nederland, goedgekeurd op 28 juni 2007, gepubliceerd op 12 februari 2008. Iraniërs in Nederland worden door ECRI tot de Nederlandse moslimbevolking gerekend. Zie: ECRI rapport, pagina 38, overweging 136.

¹⁴ ECRI rapport, pagina 40, aanbeveling 145.

¹⁵ ECRI rapport, pagina 39, overweging 139.

16. Conclusie

De Regeling wordt door cliënten als discriminerend en stigmatiserend ervaren. Cliënten zijn slachtoffer van (rassen)discriminatie want zij behoren tot de in de Regeling genoemde groep. De Regeling heeft, mede om die reden, begrijpelijkerwijs voor ophef gezorgd in de samenleving, onder wetenschappers, in de media en de politiek.

De Regeling druist in tegen de aanbevelingen van de Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie.

IV. De Regeling is niet doelmatig

17. Rechtvaardiging voor de discriminatie en schendingen?

De Regeling is dus een onrechtmatige verruiming van de Resolutie en het EU standpunt. De Regeling is in strijd met artikel 1 van de Grondwet en de genoemde internationale mensenrechtenverdragen. En de Regeling is dus stigmatiserend en discriminerend.

Nog betoogd zou kunnen worden dat er een rechtvaardiging is voor de discriminatie en de schendingen van wet en verdragen. Een rechtvaardiging omdat het hier zou gaan om de bescherming van de wereldvrede.

Immers, Iran behoort volgens de Verenigde Staten tot de 'Axis of evil' en wordt ervan verdacht een atoombom te maken. De gedachte is dat in het belang van Nederland zou zijn de proliferatie van atoomgeheimen richting Iran te voorkomen, zodat de vermeende Iraanse dreiging met een atoombom richting Nederland en haar bondgenoten beperkt wordt.

Los van de politieke overwegingen achter het kennisembargo en de vooronderstellingen dat Iran een atoombom zou maken, danwel zou gebruiken om de wereldvrede te bedreigen, gaan rechtvaardigingen voor de Regeling niet op.

Dit omdat de Regeling niet het doel kan bereiken waarvoor de Regeling bedoeld is, namelijk het voorkomen van de verspreiding van proliferatiegevoelige informatie.

18. Geen proliferatiegevoelige kennis op universiteiten

Op de universiteiten in Nederland wordt geen kennis gedoceerd waarmee iemand 'de bom' zou kunnen maken.

19. Alle wetenschappelijke informatie is openbaar

Alle kennis van masteropleidingen in Nederland is openbaar. De colleges, de collegedictaten, de gebruikte literatuur en de masterscripties en onderzoeken zijn voor een ieder toegankelijk.

Het uitsluiten van (Iraanse) studenten van masteropleidingen houdt hen dus niet weg bij de kennis die op de opleidingen vergaard wordt.

De enige uitzondering hierop zijn onderzoeksprojecten die (gedurende een bepaalde periode) niet gepubliceerd worden vanwege zogenaamde 'industriële geheimen'. Deze projecten zijn enkel (tijdelijk) niet openbaar vanwege industriële contracten, niet vanwege de nationale veiligheid.

20. Iraanse studenten worden in de praktijk niet geweigerd

Er zijn vier universiteiten die civiele technieken doceren die mogelijk proliferatiegevoelig zouden kunnen zijn (Rijksuniversiteit Groningen, TU Delft, Universiteit Twente en de Technische Universiteit Eindhoven). Op deze universiteiten worden studies als materiaalkunde aangeboden. In Groningen is er bijvoorbeeld een deeltjesversneller.

Drie van de vier universiteiten (Universiteit Twente, Rijksuniversiteit Groningen en de Technische Universiteit Eindhoven) zijn van mening dat ze geen van de in de Regeling genoemde (delen van) masteropleidingen aanbieden.

Deze universiteiten weigeren dus geen studenten op basis van nationaliteit en vragen geen ontheffing aan voor Iraniërs.

De TU Delft is van mening dat zij mogelijk wel een van de masteropleidingen aanbiedt die in de Regeling genoemd wordt. De TU Delft beschikt bovendien over een van de vijf locaties die is uitgesloten door de Regeling.

Ondanks het feit dat er meerdere Iraniërs studeren en werkzaam zijn op de TU Delft, heeft de TU Delft nog geen aanleiding gezien een ontheffing aan te vragen. De TU Delft geeft aan waakzaam te zijn over de informatie naar alle studenten en werknemers, ongeacht hun nationaliteit. De TU Delft merkt op dat alle kennis die aan de universiteit wordt onderwezen op internet vrij beschikbaar is.

Feitelijk wordt aan Iraniërs in Nederland dus geen toegang geweigerd tot enige wetenschappelijke kennis.

21. Beveiliging locaties aanscherpen in plaats van Iraniërs uitsluiten

De in de Regeling genoemde locaties worden zeer zorgvuldig beveiligd. De locaties beschikken immers over mogelijke proliferatiegevoelige geheimen.

Bovendien zijn de locaties, vanwege de nucleaire activiteiten, een mogelijk doelwit voor terroristische aanslagen.

Naast de eigen beveiliging van de locaties wordt er daarom toezicht gehouden door het Bureau NBS van VROM. De specifieke taak van dit bureau is de beveiliging en het toezicht op de beveiliging van de in de Regeling genoemde locaties.

Ook wordt er door de AIVD bijgedragen aan de beveiliging van de locaties. Zo worden (in ieder geval) alle potentiële medewerkers uitvoerig gescreend voordat ze aangenomen kunnen worden bij een van de locaties.

Toch heeft u besloten de Iraniërs als groep uit te sluiten van de locaties. Dit betekent dat u van mening bent dat er een extra maatregel nodig was voor de beveiliging. Was dat niet zo, dan zou de maatregel immers niet doelmatig zijn.

Als het zo is dat er een extra maatregel nodig is ter beveiliging van de nucleaire locaties in Nederland, dan is een strengere beveiliging tegen alle bezoekers en medewerkers de aangewezen maatregel, niet de uitsluiting van slechts één bevolkingsgroep.

Zoals al eerder aangegeven, waarom geen categorische uitsluiting voor veroordeelde terroristen of aanhangers en medewerkers van het Iraanse regime, ongeacht hun nationaliteit?

Kortom, de uitsluiting van Iraniërs van de locaties is niet doelmatig. Óf de uitsluiting is noodzakelijk voor de beveiliging van de locaties, in dat geval kunnen andere groepen nu wél in de locaties komen en is de beveiliging van de proliferatiegevoelige informatie door uitsluiting van enkel de Iraniërs niet doelmatig. Óf de uitsluiting is niet noodzakelijk voor de beveiliging van de locaties, waardoor het uitsluiten niet doelmatig is.

Het uitsluiten van Iraniërs van de universiteiten en locaties is dan ook niet doelmatig. Het beoogde doel wordt niet bereikt waardoor slechts discriminatie en stigmatisering als effect overblijven.

V. Conclusie

22. *Uitvoering van de Resolutie en het EU-standpunt*

Cliënten vragen u niet om geen uitvoering te geven aan de Resolutie en het EU-standpunt.

Het door de VN en de EU beoogde doel, het voorkomen van de verstrekking van proliferatiegevoelige informatie aan Iran, kan behaald worden zonder de uitsluiting van Iraniërs, zonder de uitsluiting van de groep waartoe cliënten behoren.

Desnoods door de proliferatiegevoelige informatie nog beter te beveiligen tegen een ieder, ongeacht afkomst of nationaliteit.

In een aantal andere Europese landen is ook uitvoering gegeven aan de Resolutie en het EU-standpunt. Geen van deze landen is echter over gegaan tot het volledig uitsluiten van de Iraanse gemeenschap van (delen van) masteropleidingen en locaties.

23. *Intrekking of aanpassing van de Regeling*

De uitsluiting van Iraniërs bij ministeriële Regeling is onrechtmatig vanwege de verruiming van de Resolutie en het EU-standpunt en vanwege de strijdigheid met de Grondwet en de genoemde Internationale mensenrechtenverdragen. De Regeling is bovendien discriminerend, stigmatiserend en niet doelmatig. De Regeling kan in deze vorm dan ook niet in stand blijven.

Namens cliënten verzoek ik u dan ook de Regeling in te trekken of zodanig aan te passen dat de uitsluiting en het ontheffingsvereiste voor Iraniërs volledig geschrapt worden.

Ik ontvang graag binnen vier weken uw reactie zodat ik daar rekening mee kan houden bij het adviseren van cliënten over mogelijke vervolgstappen.

Hoogachtend,

J. Klaas

